

Van : Rekenkamer Tilburg
Aan : Gemeenteraad Tilburg
Betreft : Jaarverslag 2021
Datum : 28 maart 2022

Beste leden van de gemeenteraad,

De Rekenkamer Tilburg (RKT) doet onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Hiermee ondersteunt zij de gemeenteraad in zijn kaderstellende en controlerende rol en levert zo een bijdrage aan de verbetering van het lokale bestuur.

Bijgaand ontvangt u het *Jaarverslag 2021* van de RKT. In 2021 zijn op 8 maart een nieuwe voorzitter en twee nieuwe leden benoemd en is een lid herbenoemd. Na de (her)benoeming is de RKT gestart met het actualiseren van haar governance. Wat betreft rekenkameronderzoeken heeft de RKT in 2021 het onderzoek 'Lokale steun in crisis' afgerond en heeft het onderzoek 'Sturen op een akkoord' gestart.

Laatstgenoemd onderzoek is begin 2022 aan de raad aangeboden. De RKT onderzoekt momenteel het onderwerp 'subsidiebeleid', wat naar verwachting na de zomer 2022 wordt afgerond. De onderzoeksprogrammering voor het tweede deel van 2022 zal rond het tweede kwartaal van 2022 openbaar worden, nadat de RKT onderwerpsuggesties heeft opgehaald bij de nieuwe raadsleden na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022.

Voor vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met ondergetekende en/of de secretaris van de RKT, Deborah van Gestel-Mulders via deborah.van.gestel-mulders@tilburg.nl of 06-29385923. Voor meer informatie verwijzen we u naar onze website: www.rekenkamertilburg.nl.

Met vriendelijke groet,

Hayke Veldman,
Voorzitter Rekenkamer Tilburg

Bijlage: Jaarverslag 2021

Jaarverslag 2021

Maart 2022

Inleiding

Jaarlijks brengt de Rekenkamer Tilburg (RKT) verslag uit over haar werkzaamheden in het voorgaande jaar. De RKT is een onafhankelijk onderzoeksorgaan van en voor de gemeenteraad (raad). Door middel van het doen van onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde bestuur, beoordeelt de Rekenkamer het functioneren van het gemeentebestuur. Daarmee biedt de RKT de raad een extra handvat om haar kaderstellende en controlerende taak uit te voeren.

Leeswijzer

Het *Jaarverslag 2021* leest als volgt:

1. Na de (her)benoeming van de leden van de RKT op 8 maart 2021 heeft de RKT haar governance geactualiseerd. Hier wordt een toelichting op gegeven.
2. Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de rekenkameronderzoeken die in 2021 zijn afgerond dan wel zijn gestart.
3. Ter afsluiting wordt het financieel beeld over 2021 gepresenteerd.

1. Governance Rekenkamer Tilburg

Op 8 maart 2021 zijn een nieuwe voorzitter en twee nieuwe leden benoemd voor een eerste benoemingsperiode en is een lid herbenoemd voor een tweede benoemingsperiode. De benoemingsperiode loopt van 2021-2027. De huidige samenstelling van de RKT bestaat daarmee uit Hayke Veldman (voorzitter), Hans Mulder (lid), Marloes van Rijswijk-van Mook (lid), Marga Vermeer (lid) en Deborah van Gestel-Mulders (secretaris-onderzoeker).

(v.l.n.r. Hans Mulder, Marloes van Rijswijk-van Mook, Deborah van Gestel-Mulders, Hayke Veldman, Marga Vermeer)

De Rekenkamer Tilburg heeft na de (her)benoeming haar governance geactualiseerd. Daarbij is de evaluatie van Necker van Naem (d.d. 22 oktober 2020), met ontwikkelpunten voor de toekomstige RKT, leidend geweest. De volgende zaken zijn herijkt dan wel nieuw geïntroduceerd:

1. Missie en werkwijze
2. Verordening op de rekenkamer Tilburg
3. Koers Rekenkamer Tilburg 2021-2027 "Samen Sterker"
4. Jaarkalender
5. Infographic 'Rekenkamer in één oogopslag'

➤ 1. Missie en werkwijze

Het document 'Missie en werkwijze' is geactualiseerd in april 2021. Daarbij is met name aandacht geweest de missie, doelen en aandachtsgebieden, taakverdeling en wijze van vergaderen. Het document is per e-mail gedeeld met de fracties van de raad en is beschikbaar op de website van de RKT¹.

➤ 2. Verordening op de rekenkamer Tilburg

Met de invoering van het dualisme in 2002 is elke gemeente op grond van de Gemeentewet verplicht om invulling te geven aan de rekenkamerfunctie. De gemeente Tilburg heeft, via de voormalige Rekenkamercommissie en sinds 2009 de onafhankelijke RKT, een lange traditie op het terrein van rekenkameronderzoeken. In 2009 is door de Tilburgse raad een rekenkamer ingesteld als bedoeld in artikel 81a van de gemeentewet. Als taak van de RKT wordt uitsluitend gezien het uitvoeren van onderzoeken naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur, zoals bedoeld in de Gemeentewet. Dit betekent dat taak- en (onderzoeks)bevoegdheden, (her)benoeming en ontslag van leden, organisatie en inrichting, et cetera, wettelijk vastliggen en dat voldaan moet worden aan een aantal wettelijke voorschriften, opgenomen in de 'Verordening op de rekenkamer Tilburg'. De verordening is op 7 juni 2021 met een raadsbesluit vastgesteld, waarbij de 'Verordening op de Rekenkamercommissie 2002' is ingetrokken. De verordening is beschikbaar op de website van de RKT¹.

➤ 3. Koers Rekenkamer Tilburg 2021-2027 "Samen Sterker"

Op 8 maart 2021 heeft de raad met het raadsbesluit '(her)benoeming leden Rekenkamer Tilburg 2021-2027' de RKT verzocht vóór 1 oktober 2021 een plan van aanpak voor de (door)ontwikkeling van de Rekenkamer op te stellen. Daarop heeft de RKT haar 'Koers' voor 2021-2027 ("Samen Sterker") geformuleerd, waarin haar missie, ambitie en manier van werken zijn geactualiseerd en uitgewerkt. Op 12 juli 2021 heeft de RKT haar 'Koers' aan het presidium gepresenteerd. De raad heeft deze 'Koers' vastgesteld met een raadsbesluit op 4 oktober 2021.

➤ 4. Jaarkalender

De RKT zet vanuit haar 'Koers' in om transparant, navolgbaar en voorspelbaar te zijn. Dit doet de RKT volgens een te introduceren jaaragenda. Het gaat daarbij om vastlegging van periodieke contactmomenten met de raad, de griffie, het college, de ambtelijke organisatie, de accountant, met inwoners, bedrijven en instellingen en met andere Rekenkamer(commissie)s. Onderdeel van de jaaragenda zijn contactmomenten rondom:

- Onderwerpsuggesties
- Onderzoeksprogrammering
- Specifiek onderzoek
- Algemene zaken

De jaaragenda 2021 is door de gemeenteraad vastgesteld op 4 oktober 2021 als bijlage bij het 'Koers' document. De jaaragenda is beschikbaar op de website van de RKT¹ en wordt daar actueel gehouden.

➤ 5. Infographic 'Rekenkamer in één oogopslag'

De RKT heeft in november 2021 een interactieve infographic opgesteld en per e-mail met de raad gedeeld. In deze infographic wordt in één oogopslag zichtbaar wat de RKT doet, hoe de RKT dit doet, waar dat zich in vertaalt, wat dat oplevert voor de raad en voor inwoners en hoe contact met de RKT op te nemen. Deze infographic is in de toekomst tevens bruikbaar om nieuwe raadsleden dan wel belangstellenden uitleg te geven over de RKT. De infographic is beschikbaar op de website van de RKT¹.

---

¹ <https://rekenkamertilburg.nl/werkwijze/>

2. Rekenkameronderzoeken 2021

Het volgende onderzoek is in 2021 afgerond:

1. Lokale steun in crisis (afgerond in april 2021)

Het volgende onderzoek is in 2021 gestart:

2. Sturen op een akkoord

➤ 1. Lokale steun in crisis – afgerond in april 2021

Inleiding

De Rekenkamers Arnhem, Breda, Tilburg en de Rekenkamercommissie Oss hebben, in samenwerking met Bureau voor Economische Argumentatie (BEA), gezamenlijk onderzoek gedaan naar welke lokale corona-steunmaatregelen getroffen zijn in de verschillende gemeenten in de periode maart 2020 tot en met februari 2021. Aan bod kwam de wijze van besluitvorming, belangen en risico's en de rol van gemeenteraden. Door hiernaar gezamenlijk onderzoek te doen wordt inzicht gegeven in hoe de vier gemeenten corona-steunmaatregelen hebben ingezet en wat ze daarbij van elkaar kunnen leren. Dit biedt gemeenteraden inzichten voor hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taken in het verdere vervolg van de coronacrisis.

Doel- en vraagstelling

Doelstelling van het onderzoek is om inzicht te geven in:

- welke corona-steunmaatregelen er genomen zijn,
- op welke wijze besluitvorming over deze maatregelen heeft plaatsgevonden, welke belangen zijn meegenomen en met onderkenning van welke risico's,
- wat de rol van gemeenteraden is geweest bij besluitvorming over deze maatregelen,
- en hoe gemeenteraden 'goed' of 'beter' in positie kunnen worden gebracht in het vervolg van de coronacrisis.

In het verlengde van de doelstelling van het onderzoek is de volgende centrale vraagstelling geformuleerd:

- *Welke regionale en lokale corona-steunmaatregelen zijn er tot op heden in de aan het onderzoek deelnemende gemeenten genomen?*
- *Op basis van welke afwegingen en belangen en met onderkenning van welke risico's?*
- *En wat is de informatiepositie en de rol van de gemeenteraden daarbij geweest – ook in relatie tot de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol in het verdere vervolg van de coronacrisis?*

Conclusies

Uit het onderzoek komt het beeld naar voren dat de lokale steunmaatregelen grotendeels overeen komen (met name gericht op liquiditeit van bedrijven, ondernemers en instellingen), maar dat de democratische beginselen extra aandacht verdienen na de acute crisisperiode en in het verdere vervolg van de crisis:

- In alle vier de gemeenten heeft het college in de eerste periode de besluiten genomen en werd de raad achteraf geïnformeerd. In de eerste maanden was er van een kaderstellende rol van de raden geen sprake. Pas na een aantal maanden kwam de besluitvorming in de gemeenteraden op gang. In enkele gemeenten heeft dat tot een discussie over de rol van college en raad geleid.
- Ook de uitgangspunten ten aanzien van de steun zijn voornamelijk door de colleges vastgesteld. Alleen in Oss heeft de gemeenteraad de te hanteren inhoudelijke uitgangspunten vastgesteld en hierover een uitgebreide discussie gevoerd. In geen van de gemeenten zijn dusdanig scherpe doelen en ambities geformuleerd, dat deze goed te controleren zijn door de raad. Door geen van de gemeenteraden is getoetst of de uitgangspunten ook daadwerkelijk zijn gehanteerd.

- In geen van de gemeenten heeft het college meerdere alternatieven om over te besluiten voorgelegd aan de raad op het coronadossier. In alle vier gemeenten geldt dat meer keuzes en scenario's gemist zijn en worden door de raad.
- Ook zijn in geen van de gemeenten vooralsnog de mogelijk langdurige gevolgen op alle beleidsterreinen en de risico's op deze terreinen in kaart gebracht. Het is daardoor moeilijk voor de raad om de gevolgen van de coronacrisis goed te kunnen betrekken bij vaststelling van het (financiële en inhoudelijke) beleid in de komende tijd en komende jaren.

Aanbevelingen

Qua lessen komt naar voren dat het belangrijk is om na de eerste korte acute crisisperiode de raad zo snel mogelijk weer zijn kaderstellende rol uit te laten voeren. Het is ook belangrijk om in een vroeg stadium van een dergelijke crisis concrete inhoudelijke uitgangspunten te formuleren over de rol die de gemeente wil vervullen en welke taken zij wel en welke zij niet wil oppakken. Daarbij is het gewenst dat gemeenten de geformuleerde uitgangspunten en criteria ook expliciet toepassen, toetsen en verantwoorden aan de raad. Voorts is het belangrijk dat de raad zo goed mogelijk de risico's en de gevolgen van de crisis kan inschatten, zodat tijdig hierop ingesprongen kan worden. Daarbij is door de raden ook de wens geuit om meerdere keuzes en meerdere scenario's te krijgen om te kunnen zien wat de gevolgen van verschillende scenario's zijn. Tot slot is het belangrijk om nu een herstelagenda op te gaan stellen en perspectieven voor de lange termijn voor de inwoners, bedrijven en instellingen te creëren, waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen van de coronacrisis op alle maatschappelijke gebieden.

De RKT doet de volgende aanbevelingen aan de raad:

1. Houd als raad de kaderstellende rol vast die gaandeweg het voorjaar van 2020 is ingenomen en vraag voortaan van het college om middels een aantal scenario's uitgewerkt in een herstelagenda inzichtelijk te maken wat de lange termijn effecten van de coronacrisis kunnen zijn op toekomstige beleidskeuzes in de gemeente Tilburg, daarbij rekening houdend met eventuele schaarsere budgetten vanuit het Rijk.
2. Vraag als raad ter versteviging van de controlerende rol aan het college om met behulp van een afwegingskader explicieter te maken hoe bij de keuze over corona-steunmaatregelen prioriteiten worden gesteld en belangen van getroffen en niet getroffen worden afgewogen, alsook hoe tegengestelde of conflicterende belangen van getroffen en niet getroffen tegen elkaar worden afgewogen.
3. Zorg dat in de Monitor 'Tilburg onder Corona' inzichtelijk wordt gemaakt wat de meerjarige (financiële) risico's zijn om te kunnen anticiperen op mogelijke toekomstige tegenvallers. Overweeg om in de Monitors hiervoor een separate risicoparagraaf op te nemen.

De RKT doet de volgende aanbevelingen aan het college:

1. Leg als college de uitgangspunten voor de beheersing van de (ook meerjarige) risico's van de coronacrisis helder vast en communiceer deze met de raad.
2. Om de raad van adequate informatievoorziening te blijven voorzien en de (financiële) risico's en consequenties van de coronacrisis in beeld te kunnen houden, blijf geactualiseerde Monitors 'Tilburg onder Corona' frequent aanbieden aan de raad. Neem daarin ook mee, naast de financiële consequenties, de psychologische, sociale en andersoortige gevolgen zodat duidelijk wordt wat de effecten van de crisis in totaliteit zijn.

Resultaat:

De RKT heeft in april 2021 het onderzoek 'Lokale steun in crisis' openbaar gemaakt. Het onderzoek is op 7 juni 2021 aan de gemeenteraad gepresenteerd. De raad nam bovengenoemde aanbevelingen over middels een raadsbesluit op 14 juni 2021.

Zie voor meer informatie over het onderzoek:

<https://rekenkamertilburg.nl/onderzoeken/lokale-steun-in-crisis/>

➤ 2. Sturen op een akkoord

Inleiding

In maart 2022 vinden er gemeenteraadsverkiezingen in Nederland plaats, zo ook in de gemeente Tilburg. Na de verkiezingen gaan fracties in de gemeenteraad in onderhandeling om te komen tot bijvoorbeeld een nieuw coalitie-, bestuurs- of raadsakkoord. Met het oog op de verkiezingen doet de Rekenkamer Tilburg onderzoek naar de voorbereiding op, de inrichting en uitvoering van, de verantwoording over, en de ervaringen met, het huidige Tilburgse bestuursakkoord 'Gezond en gelukkig in Tilburg' 2018-2022. Bovendien bekijkt de Rekenkamer Tilburg middels casestudies akkoorden van diverse andere gemeenten. Deze inzichten stellen de RKT in staat conclusies te trekken en aanbevelingen te doen die kunnen bijdragen aan de vormgeving van een nieuw Tilburgs akkoord voor de periode 2022-2026.

Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het onderzoek is drieledig en luidt:

1. Inzicht bieden in de
  - voorbereiding op,
  - inrichting en uitvoering van,
  - verantwoording over,
  - en ervaringen met,het bestuursakkoord 'Gezond en Gelukkig in Tilburg'.
2. Inzicht bieden in de voorbereiding op, inrichting en uitvoering van, en verantwoording over, diverse akkoorden van andere gemeenten.
3. Inzicht bieden in hetgeen hiervan geleerd kan worden.

In het verlengde van de doelstelling van het onderzoek is de volgende centrale vraagstelling geformuleerd:

Wat kan geleerd worden van de voorbereiding op, de inrichting en uitvoering van, de verantwoording over en de ervaringen met, het bestuursakkoord 'Gezond en Gelukkig in Tilburg' en wat kan geleerd worden van akkoorden van diverse andere gemeenten, met het oog op de vormgeving van een nieuw Tilburgs akkoord voor de periode 2022-2026?

3. Financieel beeld 2021

De externe leden van de RKT ontvangen een maandelijkse vergoeding voor het bijwonen van de vergadering en het uitvoeren van onderzoekswerkzaamheden (budget: rekenkamer salariskosten). De vergoedingen voor de vier externe leden zijn gekoppeld aan de circulaire vergoedingen politieke ambtsdrager van het Ministerie van BZK en bedroegen in 2021 in totaal € 59.329.

De RKT heeft beschikking over een onderzoeksbudget (rekenkamer onderzoekskosten). Het budget voor 2021 was € 4.669. Daarvan is € 4.500 besteed aan inhuur van externen (Bureau voor Economische Argumentatie) ten behoeve van het onderzoek 'Lokale steun in crisis'. De overige kosten a € 605 betreft een ten onrechte geboekte factuur. Het werkelijke bestede bedrag is daardoor € 5.106.

De kosten voor de bestuurlijke ondersteuning van de RKT bedragen € 132.394. Hiervan zijn:

1. de salariskosten ambtelijke ondersteuning RKT € 87.828;
2. reis- en vervoerskosten € 1.605;

3. overige kosten € 1.307 ten behoeve van contributies/opleiding, licentie archiefweb, website www.rekenkamertilburg.nl, ontwikkeling infographic, bloemen en fotoreportage beëdiging RKT, SPUK-bijdrage en btw niet compensabel;
4. overheadkosten € 41.654 (doorbelasting van het totaal aan kosten van de ondersteunende afdelingen van de gemeente Tilburg naar de directe afdelingen).

Het beschikbare budget voor 2021 was € 205.698. Daarvan is € 196.829 besteed. Het exploitatieresultaat voor 2021 is derhalve € 8.869.

Beschikbaar budget 2021	
rekenkamer salariskosten	62.566
rekenkamer onderzoekskosten	4.669
bestuurlijke ondersteuning rekenkamer	<u>138.463</u>
	205.698
Besteding budget 2021	
rekenkamer salariskosten	59.329
rekenkamer onderzoekskosten	5.106
bestuurlijke ondersteuning rekenkamer	<u>132.394</u>
	196.829
Exploitatie resultaat	8.869